МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

УУЛ УУРХАЙ ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

СЕСМИМ Т Ө С Ө Л

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

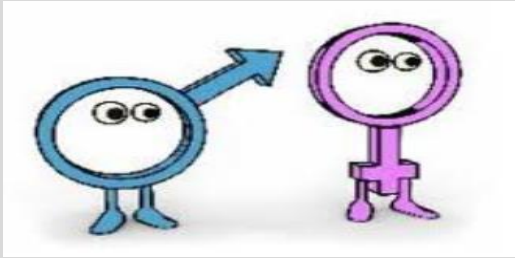

ЖЕНДЭРИЙН ТУХАЙ ҮНДСЭН ОЙЛГОЛТУУД

2017 оны 10-р сарын 27-ны өдөр

Улаанбаатар хот

Global Affairs Canada

Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

АГУУЛГА

I. СЕСМИМ төслийн товч танилцуулга

II. Жендэрийн үндсэн ойлголт

III. Жендэрийн тэгш эрх байдлыг хангах төрийн бодлого, авах арга хэмжээ

IV. Уул уурхай ба жендэр

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

УУЛ УУРХАЙ ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

Монгол Улсын Олборлох салбарын менежментийг бэхжүүлэх төсөл – СЕСМИМ (2015-2020)

СЕСМИМ
Т Ө С Ө Л
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

Зорилго: Олборлох салбарт тогтвортой өсөлтийг бий болгох ил тод, үр дүнтэй бодлого хэрэгжүүлэх чадавхийг бэхжүүлэх

Санхүүжүүлэгч: Канадын ГХЯ **Төсөв:** CAD$8.4 сая

Хэрэгжүүлэгч: Агритийм Канад Консалтинг компани.

Гол хамтран ажиллагчид: Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яам, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яам, Сангийн яам

Бусад гол оролцогчид: Альберта мужийн захиргаа, Калгаригийн Их сургууль, Альбертагийн Их сургууль, Монголын дотоодын хамтрагчид

Хамтран ажиллаж буй төсөл: МЕРИТ (MERIT) - МУ-ын байгалийн нөөцийн удирдлагыг институцийн өөрчлөлт хийх замаар сайжруулах төсөл

Global Affairs Canada Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
УУЛ УУРХАЙ ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

Бүрдэл хэсэг ба хамрах хүрээ

СЕСМИМ
Т Ө С Ө Л
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

	1000 Бодлого боловсруулах	2000 Бодлогыг хэрэгжүүлэх	3000 Бодлогыг үнэлэх
Стратегийн орлогын менежмент - Бие даасан баялгийн сан - Орлогын оновчтой хуваарилалт	√	√	√
Олборлолтын удирдлага - Уурхайн хаалт - Тусгай зөвшөөрөл - Уурхайн амьдралын мөчлөг	√	√	√
Байгаль орчны менежмент - БОНБҮ - Уурхайн хаалт - Байгаль орчны аудит	√	√	√
Кадастр	√	√	√
Нийтлэг ач холбогдолтой сэдвүүд	Жендэр болон байгаль орчин		
Удирдлага	Үр дүнд суурилсан менежмент, Чадавхийг бэхжүүлэх стратегиуд		

Global Affairs Canada
Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
УУЛ УУРХАЙ ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

Чадавхи хөгжүүлэх 4 алхам

СЕСМИМ Т Ө С Ө Л
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

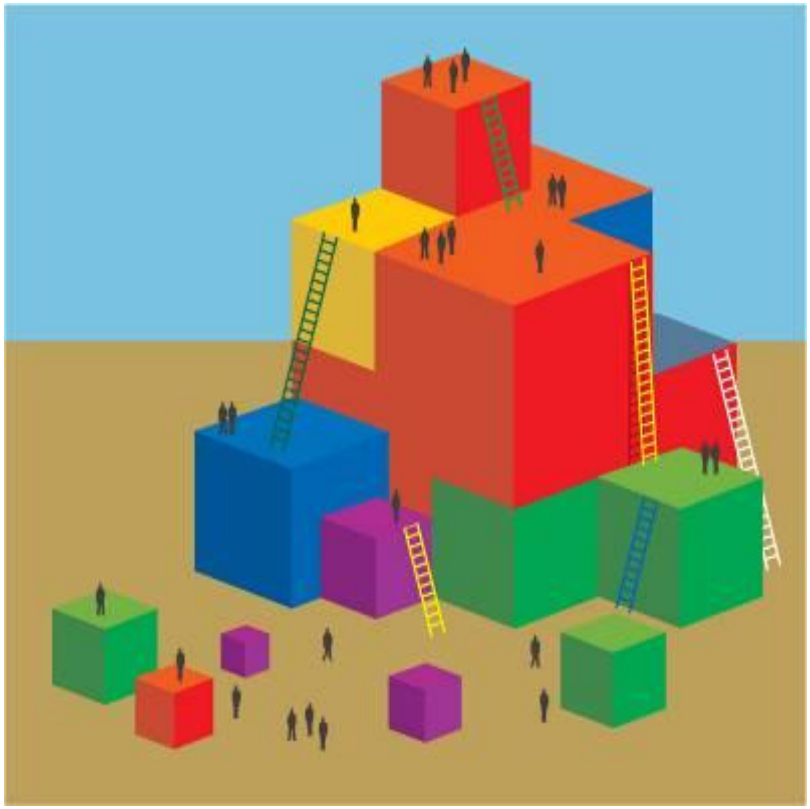

- 1 – Зөвшилцөлд хүрэх
- 2 – Суралцах
- 3 – Хэрэглэх
- 4 - Институтжуулах

Global Affairs Canada
Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

УУЛ УУРХАЙ ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

СЕСМИМ: Стратеги Төлөвлөгөө: ТХТ, ЖАТ, ЖТ

СЕСМИМ Т Ө С Ө Л

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

Төсөл Хэрэгжүүлэх Төлөвлөгөө

СЕСМИМ Төслийн Замын Зураглал, Менежментийн удирдамж

- Төслийн Хүрээ, Загвар
- Үр дүнд суурилсан менежмент
- Ерөнхий Төсөв
- Засаглал
- Хэрэгжүүлэх үйл явц
- Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ

Жилийн Ажлын Төлөвлөгөө

- **СЕСМИМ Төслийн Жилийн Замын Зураглал**
  - Жилийн үйл ажиллагаа
  - Жилийн Төсөв
  - Хариуцагч талууд
  - Зорилтот оролцогчид
  - Бүтээгдэхүүн, хүртээмж
  - Хугацаа

Жилийн Тайлан

- **Төслийн Жилийн Тайлан**
  - Жилийн үйл ажиллагаа
  - Жилийн төсөв
  - Хариуцагч тал
  - Оролцогчид
  - Үр дүн
  - Хугацаа

Жендерийн Тэгш байдлын Стратеги

Байгаль Орчин болон Уур Амьсгалын Өөрчлөлтийн Стратеги

Global Affairs Canada

Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

II. ЖЕНДЭРИЙН ТУХАЙ ҮНДСЭН ОЙЛГОЛТ

Жендэр:

Нийгмийн шинжлэх ухаанд:

Жендэр гэж байгалиас заяасан, үл өөрчлөгдөх хүйсийн буюу биологийн ялгааг биш,

эмэгтэй эрэгтэй хүмүүсийн нийгэмд эзлэх байр суурь, гүйцэтгэх үүргийг илэрхийлнэ.

ХҮЙС ба ЖЕНДЭР

ХҮЙС

Байгалиас заяасан, үл өөрчлөгдөх биологийн ялгаа

Эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүсийн нийгэмд эзлэх байр суурь, гүйцэтгэх үүрэг, нийгмийн хүлээлт

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

УУЛ УУРХАЙ ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

Монгол Улсын Олборлох салбарын менежментийг бэхжүүлэх төсөл – СЕСМИМ (2015-2020)

СЕСМИМ
Т Ө С Ө Л
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

Мэдээлэл:	Хүйс	Жендэр
1. Эмэгтэй хүн жирэмсэн болдог		
2. Эрэгтэй хүний бие илүү үсэрхэг, төвөнх нь том байдаг		
3. Эрэгтэй хүн богино үстэй эмэгтэй хүн урт үстэй байдаг		
4. Хөвгүүд байгалийн шинжлэлийн хичээлүүдэд сайн, харин охид нийгмийн талын хичээлүүдэд илүү		
5. Охидын бойжилт өсвөр насандаа хөвгүүдийнхээс түрүүлдэг		
6. Эрчүүд цэргийн алба хаадаг, харин эмэгтэйчүүд хаадаггүй		
7. Эмэгтэй хүн хүүхдээ хөхөөр хооллож чадна		
8. Эрэгтэй хүн хүүхдээ угжаар тэжээдэг		
9. Орчин үед эмэгтэй эрэгтэй хүмүүс ойролцоо гэрлэх болсон		

Global Affairs Canada
Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

Монгол Улсын Олборлох салбарын менежментийг бэхжүүлэх төсөл – СЕСМИМ (2015-2020)

ЖЕНДЭРИЙН ТЭГШ БАЙДАЛ:

Хөгжлийн үйл явцад эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүсийн тэгш оролцох, хөгжлийн үр шимийг тэгш хүртэх боломж.

- Эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүсийн, охид хөвгүүдийн ялгаатай зан үйл, хүсэл эрмэлзэл болон **хэрэгцээг эн тэнцүү анхаарч, үнэлж** байх,

- Тэдний эдлэх эрх, хүртэх буюу сонгох боломж бололцоо, хүлээх хариуцлага нь **ямар хүйстэй төрснөөс нь үл шалтгаалж** байх,

- Эмэгтэй эрэгтэй **хэн ч болов бүрэн дүүрэн амьдрах** нөхцлийг бүрдүүлэх.

ЖЕНДЭРИЙН ТЭГШ БАЙДАЛ:

- **Хөгжлийг бүтээхэд эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүсийн тэгш оролцох боломж ба**
- **Хөгжлийн үр шимийг эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүс тэгш хүртэх боломж.**

- **Үйл ажиллагааны бүх хүрээнд эмэгтэй эрэгтэй хүмүүс тэнцүү тоогоор ажиллана гэсэн үг биш**

- **Эмэгтэй эрэгтэй хүмүүс, охид хөвгүүдэд ялгаагүй адил хандана гэсэн үг биш**

Эмэгтэйлэг, эрэгтэйлэг шинж:

Биологийн өгөгдөл болон тухайн нийгэм, цаг үеийн соёлын эмэгтэй эрэгтэй хүмүүсийн гадаад дүр төрх, зан үйлийн тухайд тогтоосон хэм хэмжээний нэгдэл

Жендэрийн хэвшмэл ойлголт (стереотип):

Эмэгтэй, эрэгтэй хүмүүсийн шинж төрх, байр суурь, гүйцэтгэх үүргийн талаарх нийгэмд тогтсон хатуу итгэл үнэмшил, хүлээлт

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
УУЛ УУРХАЙ ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

Монгол Улсын Олборлох салбарын менежментийг бэхжүүлэх төсөл – СЕСМИМ (2015-2020)

СЕСМИМ
ТӨСӨЛ
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

Нийгмийн хөгжлийн загварууд (Жендэрийн асуудал бодлого төлөвлөлтөд)

1960-70 он:

Эдийн засгийн чиг баримжаат хөгжлийн хандлага

1970-80 он:

Эмэгтэйчүүд хөгжилд хандлага

1980-аад оноос

Жендэр ба хөгжил хандлага

Global Affairs Canada
Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

Монгол Улсын Олборлох салбарын менежментийг бэхжүүлэх төсөл – СЕСМИМ (2015-2020)

Жендэр ба Хөгжил хандлага

- **Эмэгтэйчүүд, эрэгтэйчүүдийн хэрэгцээнд тулгуурласан**
- **Төсөл хөтөлбөрт эмэгтэйчүүд эрэгтэйчүүд тэгш оролцох, үр ашгийг тэгш хүртэх боломж олгоход зорьсон**
- **Нийгэм, эдийн засаг, соёлын хүчин зүйлсийг харгалзан үзсэн**
- **Нийгэм дэх анги давхраа, ястан үндэстэн, бүлгүүдийн хэрэгцээг харгалзсан**

Жендэр ба хөгжил хандлага нь **жендэрийн харилцаанд** суурилдаг бөгөөд эмэгтэй эрэгтэй хүмүүсийн эрх мэдлийг тэнцвэржүүлж, тэгш боломжоор хангахыг зорьдог.

Жендэрийн тэгш байдлын үзэл баримтлалыг үйл хэрэг болгох стратеги ба үйл явц
(Gender mainstreaming)

Жендэрийн үзэл баримтлалыг бодлого, үйл ажиллагаанд тусгах үйл явц

Үндсэн бүрэлдхүүн:

1. Жендэрийн дүн шинжилгээ
2. Стратегийг хэрэгжүүлэх институцийн дотоод хариуцлага
3. Хяналт, үнэлгээ

Нэмэлт бүрэлдхүүн:

-Стратегийн хэрэгжилтэд зориулах санхүүгийн нөөц

-Жендэрийн сургалт

-Бусад салбар, байгууллагатай жендэрийн тэгш байдлыг хангах чиглэлээр хамтран ажиллах

-Шинжээч, мэргэжилтнүүдийн дэмжлэг

Монгол Улсын Олборлох салбарын менежментийг бэхжүүлэх төсөл – СЕСМИМ (2015-2020)

Жендэрийн тэгш байдлын үзэл баримтлалыг бодлого, үйл ажиллагаанд тусгах нь

III. Жендэрийн тэгш эрх байдлыг хангах төрийн бодлого, авах арга хэмжээ

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
УУЛ УУРХАЙ ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

Монгол Улсын Олборлох салбарын менежментийг бэхжүүлэх төсөл – СЕСМИМ (2015-2020)

СЕСМИМ
Т Ө С Ө Л
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

- 2030 он хүртэлх тогтвортой хөгжлийн зорилт 5: “Жендэрийн тэгш эрхийг хангах, охид эмэгтэйчүүдийн эрх мэдлийг нэмэгдүүлэх”
- Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль , 2011 он (16.1.1)
- “Монгол Улсын Тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлал -2030”– жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах
- Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр
- Жендэрийн үндэсний хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө (2017-2021)

Global Affairs Canada
Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

Салбарын жендэр бодлого

Батлагдсан: 4 салбарын жендэрийн бодлого (хууль зүй, санхүү, байгаль орчин, боловсрол)

Боловсруулагдаж буй: хөдөө аж ахуй, барилга хот байгуулалт, хөдөлмөр нийгмийн хамгаалалын жендэрийн бодлого

Жендэрийн бодлого байхгүй салбар: олборлох салбар, түлш эрчим хүч, эрүүл мэнд, батлан хамгаалах, зам тээвэр

IV. Уул уурхай ба жендэр

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
УУЛ УУРХАЙ ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

Монгол Улсын Олборлох салбарын менежментийг бэхжүүлэх төсөл – СЕСМИМ (2015-2020)

СЕСМИМ
Т Ө С Ө Л
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

Жендэрийн фокус

- *Хөдөлмөр эрхлэлт – эрэгтэйчүүд уул уурхайн салбарт илүүлтэйгээр ажиллаж байна (Нийгмийн, гэр бүлийн хүнд ачаа)*
- *Эмэгтэйчүүдийн шийдвэр гаргах түвшин*
- *Уул уурхайн салбараас олж буй үр ашгийг ил тод, тэгш шударга, ялгавардан гадуурхалгүй хувиарлах*
- *Жендэрт суурилсан хүчирхийлэлтэй тэмцэх*
- *Боловсролын салбарын хүйсийн харьцааг хангах*
- *Байгаль орчны менежмэнт (Орон нутагт уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулахаас өмнө, явцад болон төгсгөлд олон нийтийн иргэдтэй зөвлөлдөх уулзалтанд оруулах асуудал чухал(байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ)*

Global Affairs Canada
Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

УУЛ УУРХАЙ ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

Монгол Улсын Олборлох салбарын менежментийг бэхжүүлэх төсөл – СЕСМИМ (2015-2020)

СЕСМИМ
Т Ө С Ө Л
МОНГОЛ УЛСЫН ОЛБОРЛОХ САЛБАРЫН МЕНЕЖМЕНТИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ

Жендэрийн мэдрэмжтэй бодлого хэрэгжүүлснээр гарах үр дүн :

- Салбарын бодлого хөтөлбөрийн уялдаа хамтын ажиллагаа сайжирна
- Шийдвэр гаргах түвшинд эмэгтэйчүүдийн оролцоо нэмэгдэнэ
- Өрхийн орлого сайжирч ядуурал буурна.
- Нийгмийн бүлгүүдийн оролцоо сайжирч хүний эрхийн төлөв байдал сайжирна.
- Эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагааны байдал сайжирна.

- Уул уурхайн хувийн хэвшлийн байгууллагууд хүний нөөцийн бодлого сайжирч хүний эрхэд суурилсан хандлагыг мөрдөнө.

Global Affairs Canada
Affaires mondiales Canada

AGRITEAM CANADA

АНХААРАЛ ТАВЬСАНД БАЯРЛАЛАА